

THÚC ĐẨY QUÁ TRÌNH TỰ ĐÀO TẠO GÓP PHẦN NÂNG CAO THÍCH ỨNG HỌC TẬP CỦA HỌC VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC CHÍNH TRỊ

Nguyễn Thanh Tùng*

ABSTRACT

Learning adaptation of students at a political university is the process by which students actively and actively integrate into learning conditions, content, learning methods and new relationships in learning at the University. in order to form, develop and perfect the personality to meet the professional requirements of political cadres. Promoting self-weight training will help students adapt quickly to learning activities during training. Accordingly, it is necessary to pay attention to the education of learning motivation for students; Continue to improve the curriculum and teaching content; Regularly renew teaching methods and forms in accordance with the development of modern science and technology and the development of educational science; Make effective use of and constantly develop existing teaching aids and tools;...

Keywords: Self-training; student; Adaptive learning; Political University;

Received: 05/1/2022; **Accepted:** 10/1/2022; **Published**

1. Đặt vấn đề

Thích ứng học tập và rèn luyện là quá trình người học tích cực, chủ động hòa nhập vào các điều kiện môi trường học tập, rèn luyện mới nhằm hình thành, phát triển và hoàn thiện nhân cách đáp ứng những yêu cầu của hoạt động quân sự và xã hội. Việc thúc đẩy quá trình tự đào tạo sẽ giúp người học thích ứng nhanh với hoạt động học tập và rèn luyện. Thực tế đã cho thấy, ở đâu người học tích cực, tự giác, sáng tạo trong học tập và rèn luyện, có cố gắng tự học tập, tự nghiên cứu, tự giáo dục, tự rèn luyện... thì ở đó sự thích ứng với hoạt động học tập, rèn luyện của người học được đẩy nhanh, chất lượng đào tạo được nâng cao, người học sau khi ra trường đáp ứng tốt hơn yêu cầu nhiệm vụ. Vì vậy, để nâng cao thích ứng học tập và rèn luyện của học viên (HV) ở trường Đại học Chính trị hiện nay cần phải quan tâm thúc đẩy quá trình tự đào tạo, tự rèn luyện của họ. Tự đào tạo, tự rèn luyện của HV ở trường Đại học Chính trị là hoạt động tích cực, tự giác của HV trong việc tự đánh giá về trình độ hiểu biết, kỹ năng hành động, cũng như sự phát triển về mặt nhân cách của mình. Trên cơ sở đó họ tự thúc đẩy, tự tổ chức các hoạt động học tập, rèn luyện để nhanh chóng thích ứng với hoạt động học tập và rèn luyện nhằm đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo của nhà trường.

2. Một số biện pháp tâm lý - sư phạm thúc đẩy tự đào tạo, tự rèn luyện của HV ở trường Đại học Chính trị hiện nay

2.1. Chú trọng xây dựng, củng cố động cơ, mục đích học tập, rèn luyện đúng đắn cho HV. Động cơ, mục đích học tập, rèn luyện đúng đắn là nguồn gốc, thành tố tâm lý cơ bản của tính tích cực học tập, rèn luyện có tác dụng định hướng, thúc đẩy họ tích cực hoạt động, lựa chọn phương pháp, phương tiện để đạt được các mục đích đó. Khi HV có hệ thống động cơ, mục đích học tập đúng đắn sẽ tạo động lực thôi thúc họ tiếp thu, lĩnh hội tri thức, kỹ năng, kỹ xảo nghề nghiệp; phát huy được tính độc lập, chủ động, sáng tạo, niềm say mê, hứng thú trong học tập, rèn luyện làm cho quá trình thích ứng với hoạt động học tập và rèn luyện được đẩy nhanh. Vì vậy, xây dựng và củng cố động cơ, mục đích học tập đúng đắn cho HV là vấn đề có ý nghĩa quan trọng hàng đầu nhằm đẩy nhanh thích ứng học tập và rèn luyện của đối tượng này. Theo đó, cần quan tâm đến các tác động sư phạm để hình thành ở HV nhu cầu nhận thức cũng như các nhu cầu khác phù hợp với mục tiêu, yêu cầu đào tạo của Nhà trường. Động cơ học tập có nguồn gốc từ nhu cầu của người học, trong khi hệ thống các nhu cầu đó liên tục có sự phát triển do ảnh hưởng của môi trường, điều kiện học tập và sự biến đổi về mặt tâm - sinh lý của HV. Vì vậy, hình thành ở HV nhu cầu nhận thức cũng như các nhu cầu khác phù hợp với mục tiêu, yêu cầu đào tạo là cơ sở để xây dựng động cơ học tập, rèn luyện đúng đắn cho HV, từ đó thúc đẩy quá trình thích ứng học tập, rèn luyện của họ. Điều này đòi hỏi các lực lượng sư phạm của Nhà trường cần thực hiện có hiệu quả việc quán triệt, giáo dục mục tiêu, yêu cầu

* Trường đại học chính trị

đào tạo; thông qua tuyên truyền, giáo dục và tổ chức các mặt hoạt động tại đơn vị, phải giúp cho HV trên cơ sở nhận thức đúng và đầy đủ về mục tiêu, yêu cầu đào tạo để chuyển những yêu cầu, đòi hỏi khách quan của Nhà trường, của nghề nghiệp quân sự thành nhu cầu, mong muốn, khát vọng nắm vững tri thức, làm chủ nghề nghiệp, từng bước hoàn thiện nhân cách người cán bộ chính trị cấp phân đội. Trong quá trình dạy học, phải chú trọng phát triển nhu cầu nhận thức cho HV bằng cách chỉ ra một cách rõ ràng, cụ thể ý nghĩa của các tri thức khoa học, kỹ năng, kỹ xảo nghiệp vụ quân sự đối với hoạt động thực tiễn của người cán bộ chính trị. Tích cực đưa người học vào “trạng thái có nhu cầu nhận thức” thông qua việc tăng cường tính nêu vấn đề trong dạy học; thường xuyên kích thích tư duy độc lập sáng tạo, hình thành ở HV mong muốn khám phá tri thức, mở rộng hiểu biết về các lĩnh vực khác nhau của đời sống xã hội, về khoa học quân sự và khoa học xã hội và nhân văn.

2.2. Không ngừng củng cố xu hướng nghề nghiệp quân sự cho HV thông qua giáo dục giá trị và định hướng giá trị nghề nghiệp.

Xu hướng nghề nghiệp quân sự là phẩm chất tổng hợp của nhân cách, có khả năng chi phối mạnh mẽ đến thái độ, hành vi của HV trong quá trình học tập, rèn luyện thúc đẩy HV lĩnh hội tri thức, kỹ năng, kỹ xảo nghề nghiệp quân sự. Do đó, trong quá trình đào tạo ở Nhà trường, HV chỉ thực sự thích ứng nhanh với hoạt động học tập, rèn luyện khi họ mong muốn gắn bó với nghề nghiệp đã chọn; có khát vọng cống hiến cuộc đời mình cho nghề nghiệp tương lai sau khi ra trường,... Vì vậy, hình thành, củng cố xu hướng nghề nghiệp quân sự cho HV ngay từ đầu quá trình đào tạo là điều kiện để rèn luyện và đẩy nhanh thích ứng học tập, rèn luyện của họ. Việc hình thành, củng cố xu hướng nghề nghiệp quân sự của HV chịu sự tác động của nhiều yếu tố nhưng trong đó trực tiếp là giáo dục giá trị và định hướng giá trị nghề nghiệp. Định hướng giá trị nghề nghiệp cho HV trước hết phải làm cho họ nhận thức đúng đắn các giá trị nghề nghiệp quân sự, đặc biệt là giá trị chính trị - xã hội, thấy được sự cần thiết và ý nghĩa của những giá trị này đối với bản thân. Nội dung định hướng giá trị nghề nghiệp cho HV cần tập trung vào: tinh thần, ý thức trách nhiệm cao trong học tập, công tác, trong rèn luyện; tinh thần tự lực tự cường, độc lập, sáng tạo, vượt khó; trình độ học vấn, năng lực thực hành, hệ thống kỹ xảo, kỹ năng nghề nghiệp, phẩm chất đạo đức, lối sống cần kiệm, liêm chính, chí công vô tư, sống trong sạch lành mạnh,... Đây là những giá trị đặc trưng của nghề nghiệp quân sự, là cơ sở cho HV thích ứng nhanh với hoạt động học tập, rèn luyện trong quá trình đào tạo ở Nhà trường.

2.3. Xây dựng tập thể đơn vị có môi trường văn hóa sư phạm lành mạnh thúc đẩy quá trình tự đào tạo, tự rèn luyện của HV. Mọi hoạt động học tập và rèn luyện của HV đều được tiến hành gắn liền với tập thể đơn vị được tổ chức, biên chế theo quy định của điều lệnh, điều lệ quân đội. Tập thể đơn vị chính là môi trường gần gũi, nơi mà HV hàng ngày thực hiện các hoạt động học tập, rèn luyện, giao tiếp. Vì vậy, tập thể đơn vị cũng là nơi diễn ra và tác động trực tiếp đến sự thích ứng học tập, rèn luyện của HV. Trước hết cần xây dựng tập thể lãnh đạo, chỉ huy và cán bộ đại đội quản lý HV có đủ phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu là người thầy tại chỗ - là tấm gương sáng có vũ tinh thần học tập của HV. Thực tế cho thấy, phẩm chất, năng lực và tinh thần trách nhiệm của cán bộ các cấp, nhất là đội ngũ cán bộ trực tiếp quản lý, giáo dục HV là nhân tố có vai trò rất lớn quyết định đến mức độ thích ứng học tập, rèn luyện của HV. Do vậy, khi bố trí đội ngũ cán bộ quản lý HV cần tập trung ưu tiên bố trí, sắp xếp đội ngũ cán bộ có ý thức trách nhiệm cao, có trình độ, năng lực và kinh nghiệm trong công tác quản lý; có tác phong sâu sát, tỉ mỉ, gần gũi, biết cách tổ chức các hoạt động phong trào ở đơn vị, có sức thu hút, lan tỏa đối với HV; có kỹ năng nắm bắt và giải quyết những vấn đề về tư tưởng, tâm lý nảy sinh ở HV. Đồng thời, giáo dục tạo sự thống nhất cao về động cơ và mục đích học tập, rèn luyện; thống nhất về ý chí và hành động trong mọi mặt sinh hoạt, học tập và công tác. Xây dựng tập thể có bầu không khí tâm lý tích cực, lành mạnh với tinh thần hào hứng, phấn khởi; mọi HV trong tập thể thực sự đoàn kết, tương trợ giúp đỡ và đòi hỏi cao lẫn nhau trong thực hiện nhiệm vụ và chấp hành các chế độ, nề nếp quy định của đơn vị, nhất là nhiệm vụ học tập và rèn luyện. Đề cao dân chủ gắn liền với kỷ luật chặt chẽ.

2.4. Phát huy tính tích cực của HV trong tự học tập, tự nghiên cứu, tự rèn luyện. Thích ứng học tập, rèn luyện của HV ở Nhà trường kết quả của sự thống nhất biện chứng giữa điều kiện khách quan của quá trình giáo dục, đào tạo và vai trò chủ quan của người học với tư cách là chủ thể của quá trình giáo dục có ý thức. Trong mối quan hệ đó, tự giáo dục là một mặt, một yếu tố có vị trí hết sức quan trọng. Thích ứng học tập, rèn luyện của HV chỉ có thể đạt ở mức cao khi phát huy được vai trò chủ thể, tính tích cực, chủ động của chính bản thân người học trong quá trình đào tạo. Theo đó, thường xuyên bồi dưỡng kỹ năng tự học, tự rèn luyện cho HV: việc trang bị cho HV kỹ năng tự học, tự rèn luyện là điều kiện đảm bảo cho HV có thể tự tổ chức, tự điều khiển hoạt động tự học, tự rèn của mình cho phù hợp với quy trình tất yếu của quá trình

(Xem tiếp trang 158)

cứu tài liệu, thu thập thông tin cần thiết cho quản lý và giảng dạy, cho việc gửi, nhận tài liệu.

Trong thời giai đoạn chuyển đổi số hiện nay, cần ưu tiên khai thác, sử dụng các phần mềm hỗ trợ đổi mới phương pháp dạy học, kiểm tra trắc nghiệm; phần mềm đào tạo; Học viện cần đầu tư các trang thiết bị hiện đại làm công cụ hỗ trợ việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quá trình đánh giá; phát huy vai trò của cán bộ quản lý và giảng viên trong nâng cao trình độ tin học, khả năng ứng dụng công nghệ thông tin trong việc quản lý, dạy học cũng như thực hiện tiến trình đánh giá kết quả học tập của HV.

3. Kết luận

Quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập của HV quá trình lập kế hoạch, tổ chức, chỉ huy, phối hợp và kiểm tra nhằm tác động những định hướng của Giám đốc, Phòng Đào tạo, Phòng Khảo thí và Đảm bảo chất lượng, Phòng Thanh tra - Pháp chế, Khoa chuyên môn đối với hoạt động đánh giá kết quả học tập HV nhằm nâng cao hiệu quả đánh giá hoạt động dạy của giảng

viên và hoạt động học của HV, nâng cao chất lượng đào tạo. Hoạt động này được tiến hành với nhiều biện pháp cụ thể, trong đó, mỗi biện pháp lại có những ưu điểm và hạn chế nhất định, song có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, là tiền đề và điều kiện của nhau.

Tài liệu tham khảo

1. Ban chấp hành trung ương (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu CNH, HĐH trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, ngày 4/11/2013*, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Quy chế đào tạo Đại học (Ban hành kèm theo Thông tư số 08/2021/TT-BGDĐT ngày 18/3/2021 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo)*, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

THỨC ĐẨY QUÁ TRÌNH TỰ ĐÀO TẠO GÓP PHẦN...*(tiếp theo trang 146)*

đào tạo. HV có được tri thức, kỹ năng, thao tác cơ bản tự học, tự rèn là họ có được công cụ, phương tiện phù hợp để tiến hành hoạt động tự học ở nhà trường cũng như trong suốt quá trình lao động nghề nghiệp quan sự của họ, đặc biệt là trong điều kiện độc lập, khó khăn. Hướng dẫn cho HV cách thức xây dựng kế hoạch tự học và tự rèn hợp lý. Đây là một nội dung quan trọng trong quá trình đào tạo, cần giúp HV xây dựng kế hoạch tự học, tự rèn luyện của bản thân, bao gồm các giai đoạn lập kế hoạch, thực hiện kế hoạch và kiểm tra rút kinh nghiệm. Xây dựng kế hoạch tự học, tự rèn luyện là quá trình hình thành một biểu tượng rõ ràng các công việc HV cần hoàn thành theo nội dung và ý nghĩa của nó, tạo ra sự chủ động và nâng cao năng lực tự chủ, điều khiển bản thân của HV trong quá trình học tập, rèn luyện. Nội dung kế hoạch phải được chi ra một cách tỉ mỉ, chi tiết về nội dung, phương pháp, phương tiện, kết quả và giới hạn thời gian thực hiện, hoàn thành. Thường xuyên tổ chức các diễn đàn về phương pháp tự học, tự rèn để HV có thể bày tỏ những khó khăn, chia sẻ những kinh nghiệm về phương pháp này. Diễn đàn chính là nơi thuận lợi để HV trao đổi, bày tỏ những quan điểm, suy nghĩ của mình về quá trình học tập và rèn luyện, những khó khăn và cả những kinh nghiệm, sáng kiến trong quá trình tự học, tự nghiên cứu, tự rèn luyện của bản thân./

3. Kết luận

Thức đẩy quá trình tự đào tạo, tự rèn luyện của HV ở trường Đại học Chính trị hiện nay là một trong những biện pháp quan trọng góp phần nâng cao sự thích ứng học tập và rèn luyện của họ. Tuy nhiên, trong quá trình đào tạo ở Nhà trường đều có những điều kiện khách quan và chủ quan để biến quá trình đào tạo thành tự đào tạo của HV, để phát huy những điều kiện đó nhằm nâng cao thích ứng học tập và rèn luyện của HV, nâng cao chất lượng đào tạo của Nhà trường thì ngoài các biện pháp trên phải có sự tác động thúc đẩy một cách linh hoạt và phù hợp nhất.

Tài liệu tham khảo:

- [1]. Lưu Xuân Mới (2000), *Lý luận dạy học Đại học*, Nxb GD, Hà Nội.
- [2]. Trần Thị Minh Đức (2004), *Nghiên cứu sự thích ứng của sinh viên năm thứ nhất - Đại học Quốc Gia Hà Nội với môi trường đại học*, Đề tài nghiên cứu khoa học đặc biệt cấp Đại học Quốc Gia, Hà Nội.
- [3]. Phạm Thành Nghị (2014), *Tâm lý học sư phạm đại học*, Nxb ĐHSP, Hà Nội
- [4]. Học viện Chính trị, *Tâm lý học sư phạm quân sự* (2001), NXB QĐND, Hà Nội.
- [5]. Nguyễn Ngọc Bích (1982), *Thích ứng học đường của sinh viên sư phạm*, Khoa Tâm lý - Giáo dục, trường Đại học Sư phạm Hà Nội.